

Fejø

Fejø er en ø i Smålandsfarvandet nord for Lolland på 16 km² med ca. 600 indbyggere og et klima, som indebærer, at det er ideelt til at dyrke frugt. Postkortet er fra 1939, og havnen er i dag kendt som Dybvig Havn, der har færgeforbindelse til Kragenæs på Lolland.

Fejø er den største ø af de øer, der ses på nedenstående søkort fra 1776. Øerne ligger tæt ved hinanden med lavvandede grunde mellem øerne. Der har været kendtmænd og et lodshus samt et udkigstårn ved en lille havn ved Sletterhage på øens sydspids før 1831 ifølge kirkebogen på Fejø og de inspektioner, som overlødsen for Sjælland og de omliggende øer, Poul Løvenørn, foretog. Han blev senere udnævnt til kontreadmiral og stod for udarbejdelsen af lodsforordningen og reglementet for lodsindretningen i Danmark indtil sin død i 1826. Udarbejdelsen varede 13 år og sluttede i 1831.

Kendskabet til kendtmændene i Danmark er diffust og er ikke omfattet af særlige regler. Så hjemmesiden om Danmarks lodshistorie omfatter kun lodserier og lodser, der siden 1684 har fået et lovfæstet privilegium af staten til at lodse i et bestemt farvandsområde. Det første lodseri og de seks første kongelige lodser blev udnævnt af Christian V den 8. marts 1684. Og staten har fra denne dato skullet godkende og kontrollere alle lodserier og lodser i Danmark helt frem til vore dage.

Fejø Lodseri blev oprettet 6. marts 1842 og nedlagt i 1851. Lodseriet havde en fastlods og to reservelodser, som var forpligtede til at lodse skibe i det område, der var beskrevet i reglementet for Fejø Lodseri, som er gengivet på næste side. Endvidere skulle de udlægge og vedligeholde 21 farvandsafmærkninger i form af de prikker og sømærker, der var beskrevet i reglementet. Der blev udstedt et tillæg til reglementet 30. maj 1844, som uddybede indlodningerne til en række havne og steder samt takster herfor og omfattede også pligt til udsættelse og vedligeholdelse af prikker flere steder.

Fejø Lodseri eksisterede kun i 9 år. Herefter blev Fejøs lodsfunction videreført af lodseriet på Femø. Lodstaksterne for Fejø efter nedlæggelsen i 1851 indgår derfor i beskrivelsen af Femø Lodseri. Nedlæggelsen af Fejø Lodseri skyldes formodentlig, at Femø, Rågård og Vejrø var de første øer i Smålandsfarvandet, som indgående skibe mødte, når de skulle til Lolland. Beskrivelserne af disse lodserier kan ses under øernes navne.

Lodstakstfastsættelserne i hjemmesiden om Danmarks lodshistorie tager udgangspunkt i 1883 og 1941, da 1883 kan belyse sejlskibenes storhedstid, og 1941 kan belyse de dieseldrevne skibes virke, fordi de lodserier der fandtes før, under og efter krigens afslutning i 1945 var en periode, hvor skibe var dieseldrevne, og udviklingen af skibsfarten skete langsomt.

Reglementet for Fejø Lodseri i 1842 og lodstaksterne for samme år blev udstedt af Admiralitets og Commissariats Collegiet. Reglementet og takstfastsættelserne giver derfor et indblik i den første danske lodsmyndigheds virke i Danmark. Admiralitetscollegiet blev oprettet i 1655 og blev afløst af Marineministeriet i 1848. Så Fejøs reglement hviler på "Reglement for Lodsindretningen i 1831".

Postkortet nedenfor viser Dybvig Havn på Fejø i 1907.

Regl. f. Fejø Lodseri

Specielt Regl. f. Fejø Lodseri. [Udm. og Commiss. Coll.]

1) Paa Fejø skal være 1 Fastlodse og 2 Reservelodser, hvilket Antal dog efter Overlodsens Indstilling kan forøges eller formindskes, naar dertil maatte findes Anledning. Disse Lodser bør holde de til Lodstienesten fornødne Fartøier. 2) Disse Lodser skulle betimeligen gaae de nordfra giennem Storbelt eller andetstedsfra i Farvandet imellem Sieland og Nordkysten af Lolland kommende Skibe imøde, naar deres Lodssignal kan sees fra Fejø. 3) De skulle lodse ind til Bandholm, Dureby og Guldborg, samt til Ankerpladsene mellem Derne nordfor Lolland; ligeledes skulle de være pligtige til at møde efter Bestilling til bestemt Tid for at lodse fra Bandholm og Dureby frit ud i Farvandet eller vesterhen i Langelandsbøltet søndenom Staalgrunden eller igiennem Omø Sund, samt ogsaa til Måsnedflak eller Bordingborg Rhed. Endelig skulle de kunne paatage sig Lodsening til Karrebekskminde, Bisserup og Skjelskør; og det tillades dem, naar de dertil ere dygtige og Stationen derved ikke aldeles blottes for Lodser, at lodse til Nyborg og Corsøer. Udenfor disse Farvande maae dette Steds Lodser ikke lodse. 4) Den Skibsfører, der kalder Lodse, for af denne at udlodses fra et Sted i Lodsefarvandet, skal være pligtig til at være aldeles seilfærdig til den Tid, Lodsen er bestilt; er han det ikke, og Lodsen af den Grund opholdes ved Skibet, godtgøres denne, efterat 2 Timer fra hans Ankomst paa Skibet ere forløbne, 32 Rbf. Sølv, og for hver Time, han længere opholdes, 8 Rbf. Sølv. 5) Paa følgende Steder ere disse Lodser pligtige til at udsætte og vedligeholde Prikker, der skulle være fiendelige omtrent 6 Fod over Bandspeilet, nemlig: Femis Sletter, Stemmetofte, Fejø Sletter, Middelgrunden, Tassegrunden, Kirkegrunden, Uvernakke Rev, Steenhielmen, Flyndersandene, Middelgrunden i Raagesund, Lindholms Rev, Ronemagchage ved Ussøhuf, Skoegrunden, Havnegrunden, Rosøerne, Skovsandene, Kragenæsøer, Ravnholtshage, Tørvegrunden, og udvendig paa Hollændergrunden. 6) For de af

disse Lodsere udsatte og vedligeholdte Prikker og Sømærker skal af ethvert for Læstedrægtighed mærket Skib eller Fartoi, der klarerer ved Bandholm eller Sagfiøbing Toldsteder, og hvortil ikke har været brugt eller bruges Lods, erlægges 2 Rdb. Sølv pr. Commercelæst saavel naar det gaaer ud, som naar det gaaer ind; denne Afgift til Lodsriet betales ved Toldklareringen. Af alle Skibe eller læstedrægtige Fartsier, der, uden at benytte Lods, seile igiennem Farvandet sønden om Fejø og Femø, og ikke klarere ved de nævnte Toldsteder, er Lodsriet berettiget til selv at opkræve 2 s. pr. Commercelæst i Prikkepenge. Derimod ophører den Afgift af 1 s. pr. Læst, der hidtil har været oppebaaret til dette Lodsri paa Toldkammeret i Nakskov af de Skibe, der klarere derfra til Kiøbenhavn. 7) Ved dette Regl. hæves de tidligere specielle Bestemmelser, der ere givne for dette Lodsri, forsaavidt de ikke heri indeholdes. Iøvrigt bliver den almindelige Løvgivning for Lodsvesenet i Danmark, nemlig Fr. og Regl. 27 Mart. 1831 at følge, forsaavidt samme der er anvendelig.

Taxtfastsættelsen for Fejø Lodseri blev fastsat af Admiralitets og Commissariats Collegiet den 2. marts 1842 og er beskrevet nedenfor..

De Skibsførere, der kalde Lods, for at udloddes fra nogen af de i Reglementet benævnte Lodsers Pladser eller Ankersteder ved Nordsiden af Lollands eller imellem de derværende Øer, ere pligtige til at være aldeles seilfærdige til den Tid de have bestilt Lodsene; er dette ikke Tilfældet, da godtgjort Lodsene efter et Forløb af 2 Timer fra hans Ankomst til Skibet 32 Rdb. Sølv, og for hver Time han længere opholdes desuden 8 Rdb. Sølv. Af alle fladbyggede Skibe eller Fartøier, saasom Smakker og alle dem, der fare med Sværd, betales 1/2 Gang mere i Lodspenge end efter foranstående Taxt. Når et Skibs Dybgaende er imellem 2de Fodmaal, betales som for det højeste t.Ex imellem 4 og 5 betales som for fulde 5 Fod.

Foruden den ved Taxten bestemte Betaling for Lodsning, betaler Skibsføreren, naar Ladningen er udført til noget af den 2., 3. og 4 Taxtialenne nævnte Steder. Lodsene i hjemreisepenge 1 sk. Sølv pr. Miil, hvad enten Lodsene tager hjem til Søs eller over Land. Lodsbetalingen erlægges enten i rede Sølv eller Sedler og Tegn efter den paa den Tid Betalingen sker gjældende Quartalscours.

Et Eksemplar af denne Taxt er enhver Lods pligtig til, naar han udgaar til Lodsning, at bringe med sign og forevise for den Skibsfører, der antaget ham til Lodsning, naar denne forlanger det, dog at Quarantaine-Anordningen ikke overtrædes.

Etmaalspenges beregning

Naar en Lods opholdes med Lodsning i længere Tid end 24 Timer efter Afseilingen, nyder han for det videre Tidsrum de bestemte Etmaalspenge 64 Rdbsk. Sølv.

Betaling for Sømærker

For de af disse Lodser udsatte og vedligeholdte Prikker og Sømærker skal ethvert for Læstedrægtighed mærket Skib eller Fartøi, der klarerer ved Bandholm eller Sakskjøbing Toldsteder, og hvortil ikke har været brugt eller bruges Lods, erlægges 2 Rbsk. Sølv pr. Commercelæst, saavel naar det gaae ud, som naar det gaaer ind; denne Afgift til Lodseriet betales ved Toldklareringen.

Af alle Skibe eller læstedrægtige Fartøier, der uden at benytte Lods igennem Farvandet sønden om Fejø og Femø, og ikke klarere ved de nævnte Toldsteder er Lodseriet berettiget til selv at opkræve 2 Rds. Pr. Commercelæst i Prikkepenge.

Derimod ophører den Afgift af 1 sk. pr. Læst, der hidtil har været oppebaaret til dette Lodseri paa Toldkammeret i Nakskov af de Skibe, der klareres derfra til Kjøbenhavn.

Skrevet af Danmarks Lodsmuseumsforening

Nedenfor ses Dybvig Havn i vore dage. Foto: Dybvig Havn

